

T Á J É K O Z T A T Ó *
*az államháztartás központi alrendszerének
2019. március végi helyzetéről*

2019. április

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

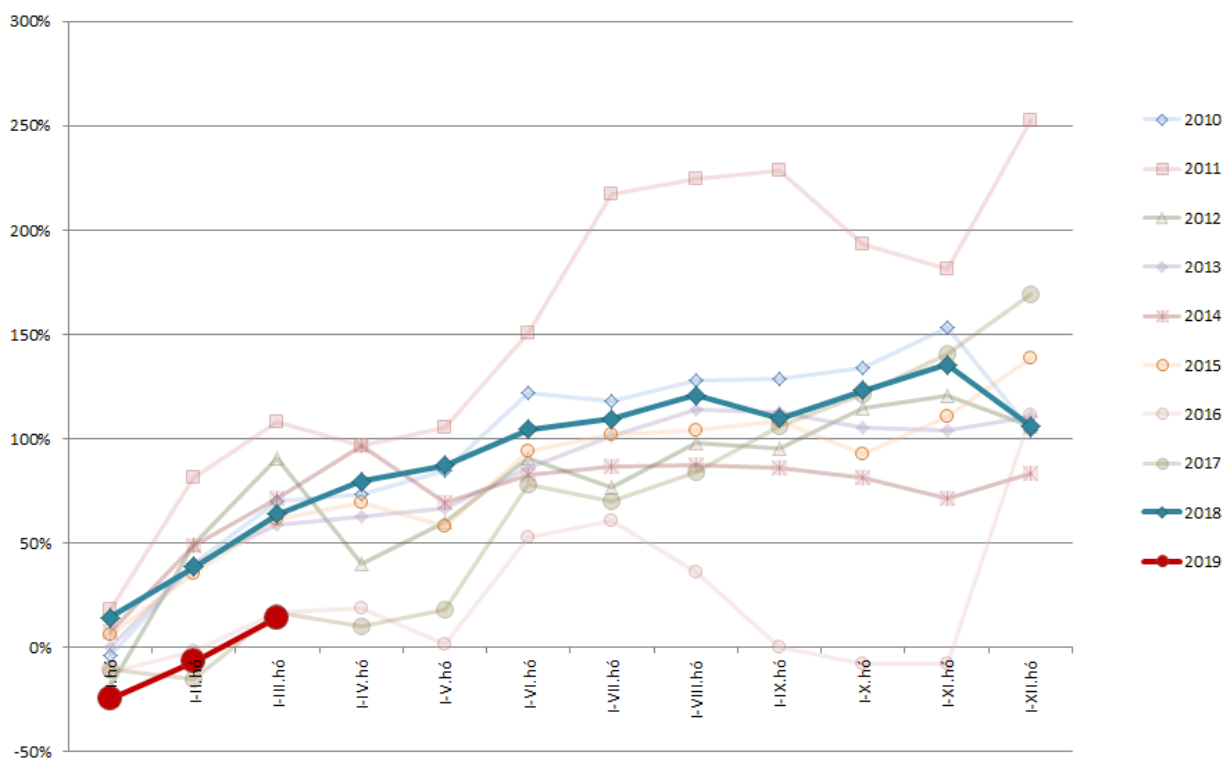
A gazdasági folyamatok eredményeként az adócsökkentések mellett megvalósuló költségvetési többletbevételek, valamint a hazai és uniós fejlesztések nagyarányú támogatása jellemezte az első negyedévet. Ennek nyomán a költségvetés 141,9 milliárd forintos hiánnyal zárt. Az 1,8 százalékos hiánycél az államadósság arányának további mérséklésével párhuzamosan teljesíthető.

Idén tovább növekedett a minimálbér és a garantált bérminimum összege, ami a nemzetgazdasági átlagkereset alakulására is jelentős hatással volt. A januári 10,6%-os béremelkedés mellett a foglalkoztatottak száma február végén 56 ezerrel volt magasabb az egy évvel korábinál. Az adócsökkentések és adókedvezmények nyomán idén is több pénz marad a gyermeket nevelő családoknál, ez pedig elősegíti a fogyasztás bővülését. A kormány foglalkoztatás- és adópolitikai intézkedései, valamint az uniós átlagot várhatóan érdemben meghaladó gazdasági bővülés alapozza meg a költségvetés egyensúlyának fenntartását.

2019 első három hónapjában általános forgalmi adóból 305,4 milliárd forinttal, személyi jövedelemadóból 41,2 milliárd forinttal, nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból 64,1 milliárd forinttal, míg jövedéki adóból 28,1 milliárd forinttal több folyt be, mint az előző év azonos időszakában. Az uniós fejlesztési projektek – az előfinanszírozás gyakorlatából adódóan – továbbra is jelentősen befolyásolták az egyenleget. 2019. március végéig összesen 283,7 milliárd forint uniós bevétele keletkezett a költségvetésnek, a kiadások 344,3 milliárd forintot értek el. Az első negyedévben tavalyhoz képest a költségvetés több hazai forrást biztosított gazdaság- és társadalompolitikai célokra, mint például a Modern Városok Program fejlesztései, a vasúthálózat megújítása, illetve a vállalkozások hatékonyságnövelő beruházásainak támogatása.

Miután márciusban 209,3 milliárd forintos hiány keletkezett az államháztartás központi alrendszerében, az első negyedév végén a központi költségvetés 139,6 milliárd forint, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai pedig 3,7 milliárd forint hiánnyal zártak, míg az elkülönített állami pénzalapok 1,4 milliárd forintos többletet értek el.

**A központi alrendszer egyenlege
az előirányzat százalékában**

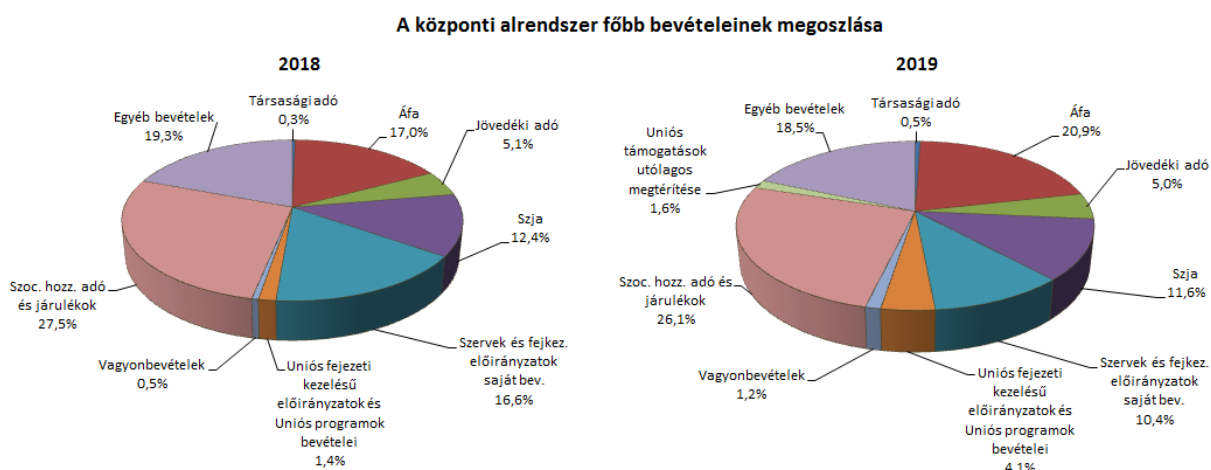
Az államháztartás központi alrendszerének 2019. március végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2018. évi előzetes tény milliárd forintban (1)	2018. I-III. hó tény milliárd forintban (2)	tény=100% Index (%) (2/1)	2019. évi törvényi előirányzat milliárd forintban (1)	2019. I-III. hó tény milliárd forintban (2)	előirányzat=100% Index (%) (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-1 368,8	-882,8	64,5	-985,7	-139,6	14,2
bevétel:	13 594,0	2 805,7	20,6	13 077,9	3 397,5	26,0
kiadás:	14 962,8	3 688,5	24,7	14 063,6	3 537,1	25,2
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	7,6	-16,3		-12,7	1,4	
bevétel:	575,4	102,9	17,9	609,4	121,8	20,0
kiadás:	567,8	119,2	21,0	622,1	120,4	19,4
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-83,9	27,2		0,0	-3,7	
bevétel:	5 703,6	1 409,1	24,7	5 893,1	1 439,2	24,4
kiadás:	5 787,5	1 381,9	23,9	5 893,1	1 442,9	24,5
Egyenleg összesen	-1 445,1	-871,9	60,3	-998,4	-141,9	14,2
bevétel:	19 873,0	4 317,7	21,7	19 580,4	4 958,5	25,3
kiadás:	21 318,1	5 189,6	24,3	20 578,8	5 100,4	24,8

I. A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer 2019. március végi 4958,5 milliárd forint összegű bevételei az előző év azonos időszakához képest 640,8 milliárd forinttal, 14,8%-kal magasabb összegben alakultak. Ezen belül kiemelhető, hogy növekedtek az általános forgalmi adóból, a személyi jövedelemadóból és a jövedéki adóból, valamint a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból származó bevételek. Mindezek mellett lényegesen magasabb összegben teljesültek az uniós programok bevételei, az uniós támogatások utólagos megtérítése, valamint az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések is.

A bevételek közül a **társasági adó** mérlegsoron az év első három hónapjában 26,8 milliárd forint realizálódott, amely az előző év azonos időszakának bevételét 13,5 milliárd forinttal haladta meg. A bázisévhez viszonyítva az eltérést a magasabb adóelőleg-kötelezettségek okozzák, amit részben ellensúlyozott a 2018. évi adóelőleg-kiegészítést érintő rendelkezések 2019 januárjára történő áthúzódásához kötődően megemelkedett kiutalás.

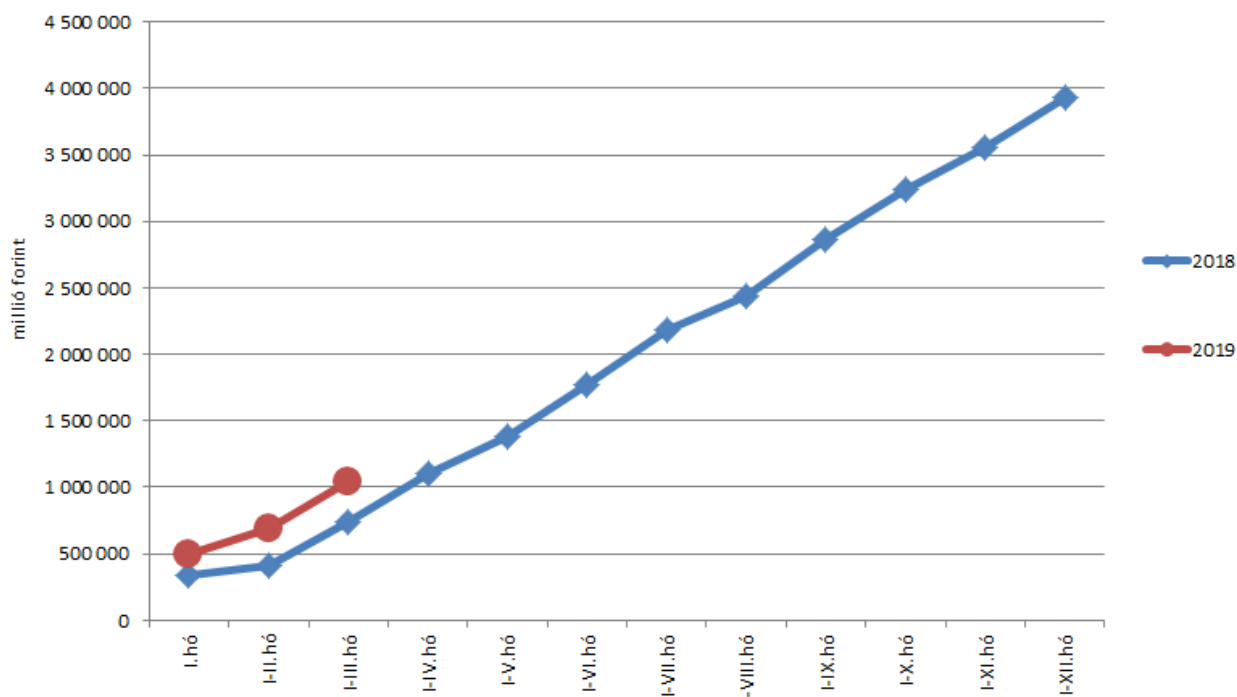
Az **egyéb központosított bevételekből** március végéig összesen 131,1 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi előírászat 25,5%-ának felel meg. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 46,6 milliárd forintot kitevő összege.

Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forintban)

Megnevezés	2018. I-III. hó	2019. I-III. hó	Eltérés	
			millió forint	%
Rehabilitációs hozzájárulás	21 317,1	23 743,0	2 425,9	111,4
Környezetvédelmi termékdíjak	6 583,3	8 891,2	2 307,9	135,1
Vízkeszletjárulék	3 719,6	3 680,0	-39,6	98,9
Hulladéklerakási járulék	2 904,5	3 446,7	542,2	118,7
Elektronikus útdíj	40 732,8	46 574,5	5 841,7	114,3
Korkedvezmény-biztosítási járulék	-0,1	-0,9	-0,8	900,0
Időalapú útdíj	25 876,4	28 847,7	2 971,3	111,5
Bírságok	10 322,8	13 225,0	2 902,2	128,1
Egyéb tételek összesen	1 936,2	2 661,2	725,0	137,4
Összesen	113 392,6	131 068,4	17 675,8	115,6

Az év első három hónapjában az **általános forgalmi adóból** 1038,6 milliárd forint bevétel keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételt 305,4 milliárd forinttal haladta meg.

Általános forgalmi adó

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általános forgalmi adó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2018. I-III. hó	2019. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	1 543,0	1 753,0	210,0	113,6
Kiutalás	809,8	714,4	-95,4	88,2
Egyenleg	733,2	1 038,6	305,4	141,7

A belföldi, az import és dohánytermékek utáni áfabevétel egyaránt növekedett. A belföldi befizetések növekedése elsősorban a kereskedelemhez és a feldolgozóiparhoz köthető. A dohánytermékek utáni bevételek előző évhez viszonyított növekedését elsősorban a magasabb cigarettaforgalom, a 2018. szeptemberi és 2019. januári adómérték-emelés határozza meg. Az import utáni befizetések növekedésének háttérében a forgalom bővülése áll. A kiutalások csökkenésének háttérében elsősorban az adózási minősítéshez köthető kiutalási határidők 2018. év eleji változása áll.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első három hónapjában 246,2 milliárd forintot tett ki, amely 28,1 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi bevételnél. A bevételek megszűlése a következők szerint alakult:

Jövedékiadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2018. I-III. hó	2019. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	130,9	143,3	12,4	109,5
Dohánygyártmány jövedéki adó	69,8	77,1	7,3	110,5
Egyéb termék jövedéki adó	17,3	20,8	3,5	120,2
Import jövedéki adó és energiaadó	0,1	5,0	4,9	5000,0
Jövedéki adók összesen	218,1	246,2	28,1	112,9

Az üzemanyagok utáni bevétel növekedését elsősorban a magasabb üzemanyag-forgalom indokolja. A dohánytermékek utáni bevételek emelkedésének háttérében elsősorban a nagyobb cigarettaforgalom és az adómérték-emelés áll. Az egyéb termékek esetében a bevételek növekedésének háttérében a népegészségügyi termékadót érintő, 2019-től életbe lépő változásokhoz köthető készletezési hatás áll, amely elsősorban a januári bevételeket érintette. A bevételek növekedéshez hozzájárult, hogy 2019. január 1-jétől az energiaadó a jövedéki adó soron szerepel.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel március végéig 63,1 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 2,6 milliárd forinttal magasabb. A növekedés háttérében a pénzforgalmi szolgáltatók és a Kincstár egyaránt magasabb befizetése áll.

A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év első három hónapjában 574,6 milliárd forint volt, amely 41,2 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi

összegnél. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérkiáramlás miatti befizetésnövekedés. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések és a kiutalások arányát a következő táblázat részletezi:

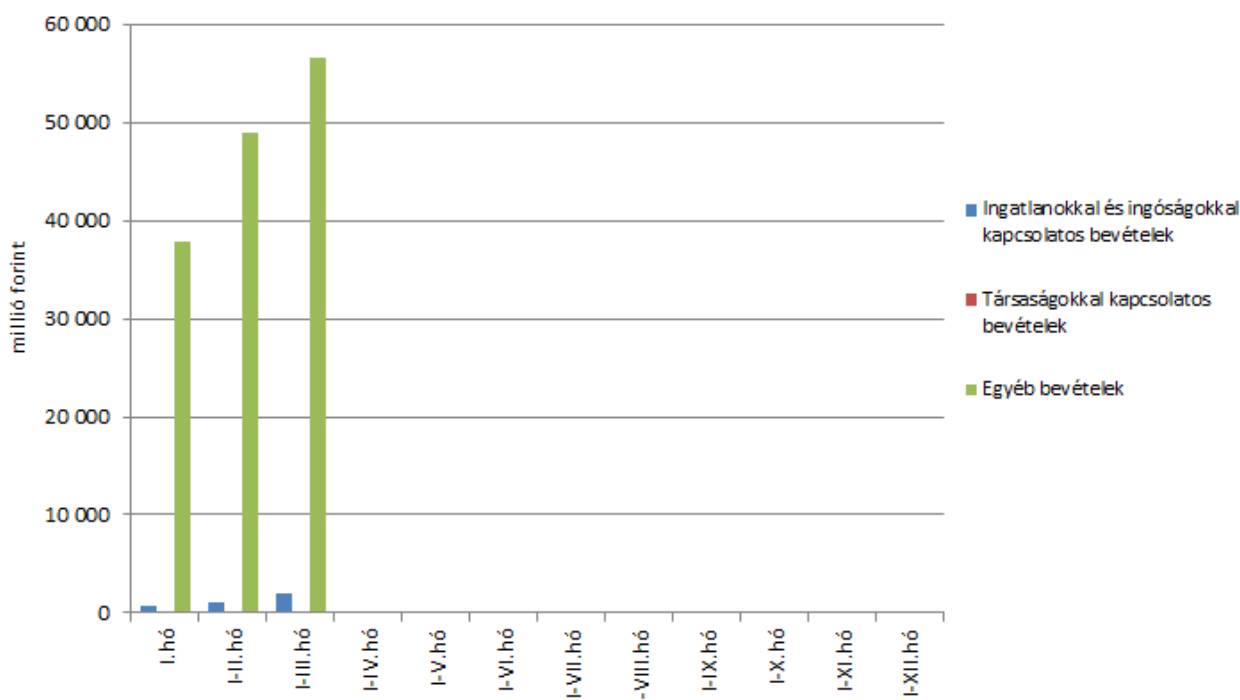
Személyijövedelemadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2018. I-III. hó	2019. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	557,8	598,4	40,6	107,3
Kiutalás	24,4	23,8	-0,6	97,5
Egyenleg	533,4	574,6	41,2	107,7

A „**Központi Maradványalapba történő befizetések**” mérlegsorra, a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok terhére az év első három hónapjában összesen 97,6 milliárd forint maradvány került befizetésre, amely 39,8 milliárd forinttal több, mint az előző év azonos időszakában.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** első háromhavi összege 58,9 milliárd forint volt, melynek meghatározó tétele a frekvencia-használati jogosultság értékesítéséből származó befizetés (32,0 milliárd forint). A befizetések összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2019. évben

Az **uniós bevételek** főszabály szerint a XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetbe érkeznek, ezek kimutatására szolgál az „Uniós programok bevételei” mérlegsor, valamint az „Egyéb uniós bevételek” mérlegsor.

Az „**Uniós programok bevételei**” mérlegsoron a 2019. év március végéig 203,6 milliárd forint bevétel keletkezett, mely az éves előirányzat 15,1%-os teljesítését jelenti.

A „**Egyéb uniós bevételek**” soron belül a vámbeszedési költség megtérítése 4,3 milliárd forintot tett ki március végéig. Ez az összeg az éves előirányzat 29,1%-a, és 0,7 milliárd forinttal haladta meg a 2018. év azonos időszakában keletkezett bevételt. A vámbevétel túlteljesülésének háttérében az előzetesen vártnál nagyobb mértékben kiszabott vámösszeg áll. Az „**Uniós támogatások utólagos megtérítése**” soron a 2019. év március végéig 79,5 milliárd forint bevétel keletkezett, mely az éves előirányzat 66,2%-a.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó március végi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2018. I-III. hó	Az alap I-III. havi bevételén belüli aránya (%)	2019. I-III. hó	Az alap I-III. havi bevételén belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	802,6	97,1	811,0	98,2	8,4	101,0
Egészségbiztosítási Alap	337,3	57,9	413,7	67,5	76,4	122,7
Nemzeti Foglalkoztatási Alap	47,4	68,1	68,6	72,6	21,2	144,7
Összesen	1 187,3		1 293,3		106,0	108,9

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** első negyedévi bevételeinek döntő része, 98,2%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. A 2019. első negyedévi szociális hozzájárulási adó- és járulékbévételek (811,0 milliárd forint) 1,0%-kal, 8,4 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának bevételeit. A szociális hozzájárulási adó Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető hányada a 2018. évi 79,5%-ról 70,22%-ra csökkent, így a tárgyévi magasabb teljesítés a megosztási arány csökkenésének és a keresetkiáramlás jelentős növekedésének egymást ellensúlyozó eredménye.

A biztosítottak által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke a 2019. évben változatlanul 10%, a munkaviszonyban foglalkoztatott saját jogú nyugdíjas munkavállalók a tárgyévben mentesülnek a fizetési kötelezettség alól. E bevételi jogcímet nem érinti a megosztási arány változása, így az első negyedévben 35,1 milliárd forinttal magasabb összegben, 11,0 %-kal magasabb volumenben teljesült a tavalyi év azonos időszakához képest. A jelentős mértékű járulékbévételek-növekedés oka a 2018. évi, 10%-ot meghaladó átlagkereset-növekedés továbbgördülő hatása.

Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó első negyedévi bevétel az alap összes bevételének 67,5%-át tette ki. A 2019. évi március végi szociális hozzájárulási adó- és járulékbévételek (413,7 milliárd forint) 22,7%-kal, 76,4 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának a bevételeit. A tárgyévi magasabb teljesítés oka, hogy a szociális hozzájárulási adó Egészségbiztosítási Alapot megillető hányada a 2018. évi 20,5%-ról 27,31%-ra

emelkedett. A bevételek emelkedéséhez hozzájárult még a növekvő bruttó keresetkiáramlás. A biztosított egészségbiztosítási járulék mértéke a 2019. évben változatlanul 7%. Az első negyedévi szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek az éves törvényi előirányzat 23,8%-át tették ki.

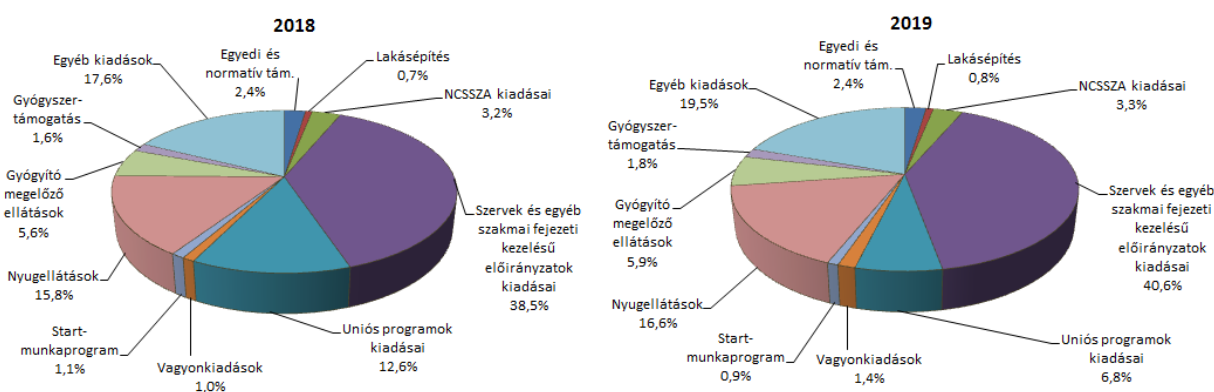
A szociális hozzájárulási adó megfizetett összegének 2,47%-a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapot** (NFA) illeti meg, melyből március végéig 16,0 milliárd forint bevétel folyt be. 2018-ban e címen nem származott bevétel, mivel a szociális hozzájárulási adóból az NFA nem részesült. Idén az első negyedévben az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék NFÁ-t megillető hányada 52,6 milliárd forint lett, mely 5,2 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának az összegét.

Az év első negyedévében az Egészségbiztosítási Alap összes bevételének 5,1%-a származott az **egészségügyi hozzájárulásból**, ez az alapnak 31,3 milliárd forint bevételt jelentett. A 2019. év első három hónapjában az egészségügyi hozzájárulásból származó bevétel 19,5 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakának a bevételétől. A tárgyévi alacsonyabb teljesítés oka, hogy az egészségügyi hozzájárulás adónem beolvadt a szociális hozzájárulási adóba, ennek hatása a pénzforgalomban 2019 februárjától már érzékelhető.

2. A FŐBB KIADÁSOK

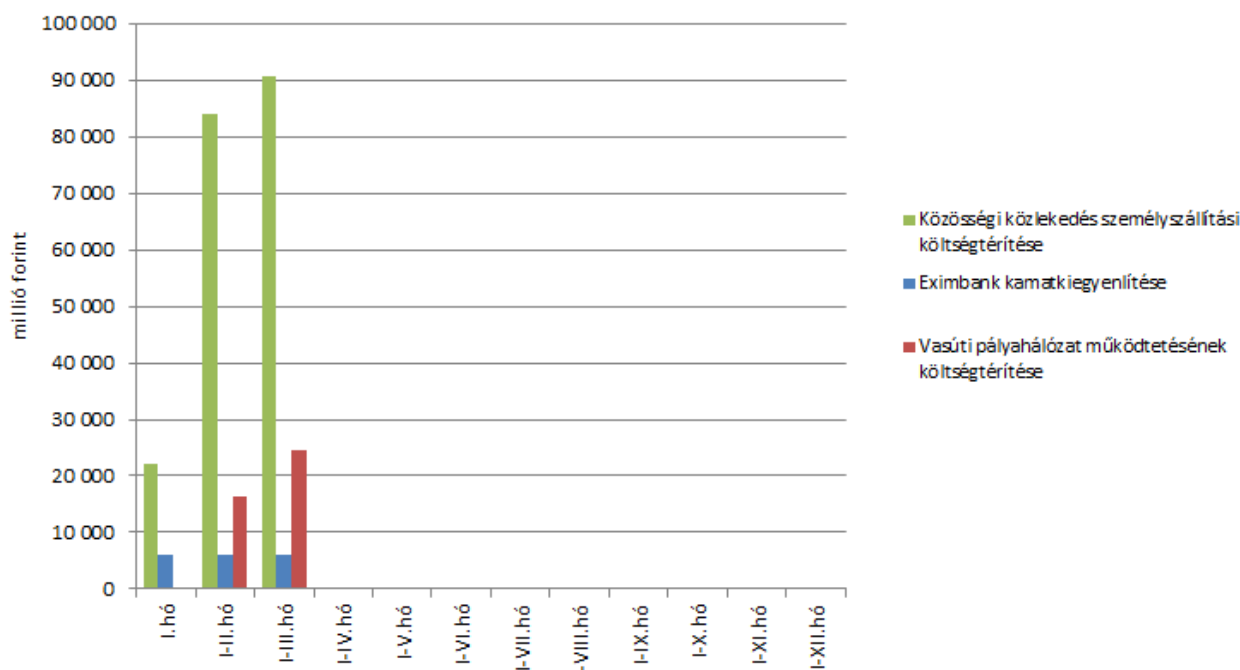
A központi alrendszer 2019. március végi 5100,4 milliárd forint összegű kiadásai 89,2 milliárd forinttal, 1,7%-kal maradtak el az elmúlt év azonos időszakának teljesítésétől. Ez döntő részben az uniós kiadásoknak az előző évi március végi kiadásokhoz viszonyított mérséklődésével függ össze. Magasabban teljesültek viszont a 2018. év azonos időszakához képest – többek között – a költségvetési szervek kiadásai, az EU költségvetéséhez történő hozzájárulás, valamint a nyugellátásokra fordított összegek.

A központi alrendszer főbb kiadásainak megoszlása

Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első három hónapjában 121,3 milliárd forintot tettek ki, amely összességében az előző év azonos időszakával hasonló értéket mutat. A kiadások meghatározó tételeit jelentő közösségi közlekedési személyszállítási és vasúti pályahálózat-működtetési költségtérítés, valamint az elővárosi közösségi közlekedés támogatása kapcsán közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt. részére nyújtott kamatkiegyenlítés esetében pedig jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizet az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2019. évben

A lakásépítési támogatásokra fordított kiadások március végéig 41,5 milliárd forintot tettek ki, ami 3,2 milliárd forinttal magasabb a 2018. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés hátterében elsősorban a lakástakarék-pénztári megtakarítások után fizetett állami támogatások összegének emelkedése, valamint az elszámolási szabályok miatti kifizetések gyakorisága áll. Ezenfelül az árfolyam- és a referenciahozamok, valamint a további konstrukciókat igénybe vevők létszámának alakulása is befolyásolta a kifizetéseket.

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A főbb támogatásokat az alábbi táblázat részletezi:

Megnevezés	2018. I-III. hó	2019. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	105,4	101,3	-4,1	96,1
<i>Ebből:</i>				
<i>családi pótlék</i>	81,3	77,6	-3,7	95,4
<i>gyermekgondozást segítő ellátás</i>	15,9	15,4	-0,5	96,9
<i>gyermeknevelési támogatás</i>	3,0	2,8	-0,2	93,3
<i>életkezdési támogatás</i>	2,7	2,9	0,2	107,4
Korhatár alatti ellátások	23,4	23,6	0,2	100,9
<i>Ebből:</i>				
<i>korhatár előtti ellátás és táncművészeti életjáradék</i>	4,6	5,2	0,6	113,0
<i>szolgálati járandóság</i>	18,8	18,4	-0,4	97,9
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	31,8	36,1	4,3	113,5
<i>Ebből:</i>				
<i>járási szociális feladatok ellátása</i>	16,2	19,5	3,3	120,4
<i>fogyatékosági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	9,0	10,5	1,5	116,7
<i>politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	3,9	3,5	-0,4	89,7
Különféle jogcímen adott térítések	5,7	5,8	0,1	101,8
<i>Ebből:</i>				
<i>közgyógyellátás</i>	3,9	4,0	0,1	102,6
Összesen	166,3	166,8	0,5	100,3

A **családi támogatásokra** idén március végéig összesen 101,3 milliárd forintot fordítottak, amely a 2018. évi első háromhavi kiadástól 4,1 milliárd forinttal maradt el. Ezt döntő részben a családi pótlékra kifizetett összegnek (77,6 milliárd forint) az előző év azonos időszakához viszonyított mérséklődése magyarázza. Ennek oka, hogy a korábban elindult Népesedéspolitikai Akció ugyan hatékonyan segíti elő a kedvező demográfiai folyamatokat, azonban a támogatási rendszerbe belépők számának folyamatos növekedése nem tudja kompenzálni a korábbi évek kedvezőtlen folyamatai következtében kilépők miatti létszámkiesést.

A **korhatár alatti ellátásokra** 2019. március végéig 23,6 milliárd forintot folyósítottak, mely nagyságrendjében hasonló az előző év azonos időszakában e célra kifizetett támogatásokhoz. Az adatok tartalmazzák ezen ellátások januárban végrehajtott emelésének (a nyugdíjakra vonatkozó szabályok szerint végrehajtott 2,7%-os emelés) a hatását is. A korhatár előtti ellátásban és a szolgálati járandóságban részesülők a nyugdíjkorhatár elérésével öregségi nyugdíjra válnak jogosulttá. A szolgálati járandóságra fordított kiadás ezzel összefüggésben csökkent. A korhatár előtti ellátásban részesülők létszáma és a kapcsolódó kiadás ugyanakkor növekedett, mivel azok, akik 2014. december 31-e előtt korkedvezményre szereztek jogosultságot, még új belépőként jelenhetnek meg a korhatár előtti ellátásra jogosultak körében.

Idén az első három hónapban a **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra** kifizetett összeg (36,1 milliárd forint) 4,3 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi kiadást. A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokon belül a legnagyobb összeget (19,5 milliárd forint) a járási szociális feladatok ellátására fordították, amely mintegy 1,2-szerese az előző évi március végi kifizetésnek. Ennek oka, hogy 2019. január 1-jétől az ápolási díj rendszere átalakult: a gyermeküket ápolók új ellátásra, a gyermekek otthongondozási díjára váltak jogosulttá, amelynek összege havi 100 000 forint, az ápolási díj összege pedig 15%-kal emelkedett. A fogyatékosági támogatásra 2019. március végéig 10,5 milliárd forintot fizettek ki, mely 1,5 milliárd forinttal több, mint az előző év azonos időszakában. A növekedésben a januári 2,7%-os ellátásemelés játszott szerepet. A politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítéseknél, továbbá egyéb kisebb ellátásoknál (például mezőgazdasági járadék, házastársi pótlék) kismértékű csökkenés látható, figyelemmel arra, hogy ezek kifutó jellegű ellátások.

A **különbéle jogcímen adott térítések** 2019. március végéig 5,8 milliárd forintot tettek ki, mely nagyságrendjében hasonló az előző évi első háromhavi teljesítéshez. A térítéseken belül a legnagyobb összeget, 4,0 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki.

A **helyi önkormányzatok** 2019. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 728,9 milliárd forint állami támogatást biztosít, ami a 2018. évi 705,4 milliárd forintos törvényi előirányzatnál 23,5 milliárd forinttal magasabb. E többlet mintegy 60%-a szolgál fedezetül egyes kiemelt fejlesztési többletekre, közel 30%-a gyermekjóléti feladatok támogatására és további 10%-a működési feladatok ellátására lesz fordítható. A jelentősebb tételek alakulását a következő táblázat mutatja:

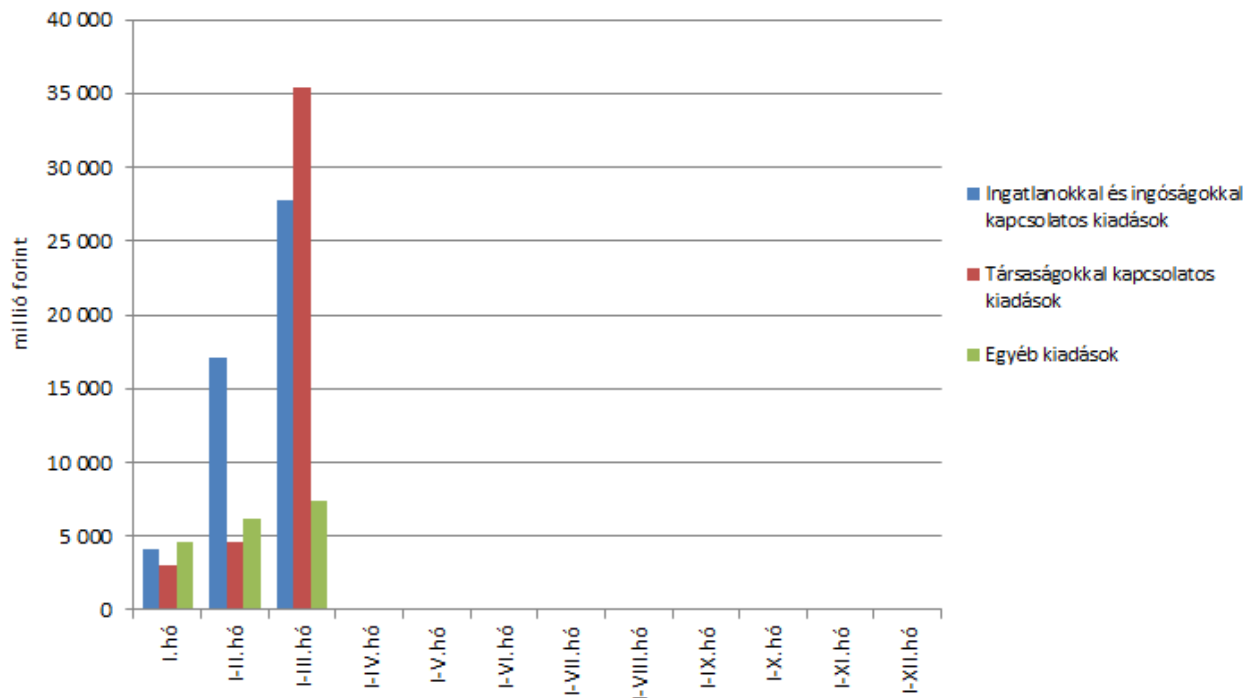
A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2018. I-III. hó	2019. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	165,8	171,8	6,0	103,6
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	44,3	43,9	-0,4	99,1
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	48,1	49,3	1,2	102,5
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekékeztetési feladatainak támogatása</i>	60,6	65,8	5,2	108,6
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	12,8	12,8	0,0	100,0
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	1,8	11,1	9,3	616,7
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai	28,1	27,1	-1,0	96,4
Összesen	195,7	210,0	14,3	107,3

A „**Hozzájárulás az EU költségvetéséhez**” mérlegsoron 2019. március végéig 153,7 milliárd forint kiadás teljesült, ami a törvényi előirányzat 43,7%-a, és a tervezettnél megfelelően alakult. E hozzájárulás 68,9 milliárd forinttal haladta meg a 2018. év azonos időszakában teljesített kiadást.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** március végi összege 70,4 milliárd forint volt, amelynek főbb tételeit a következő grafikon mutatja:

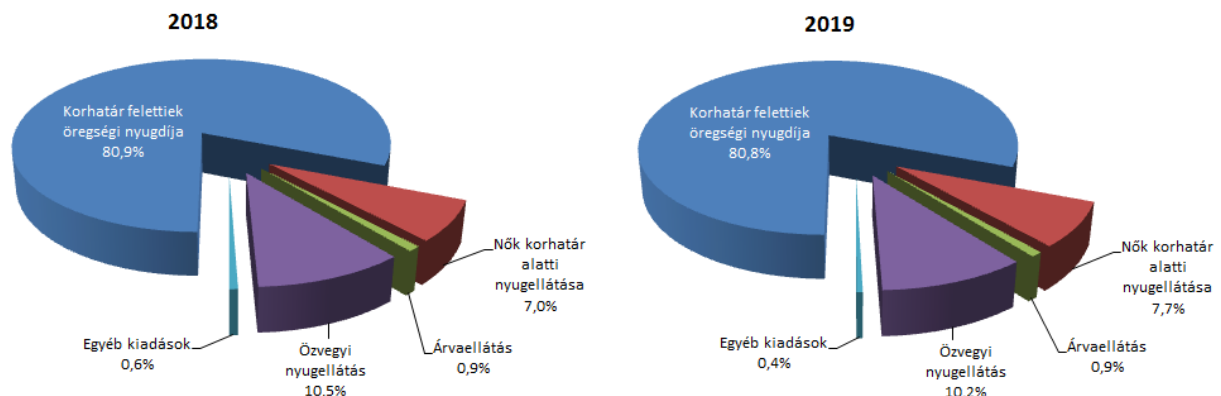
Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2019. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, mely március végéig 44,6 milliárd forintban teljesült. E kiadás az előző év azonos időszakában teljesített összegtől – az idei alacsonyabb előirányzattal összhangban – 10,7 milliárd forinttal maradt el.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül az első negyedévben nagyságrendileg kiemelkedő tétel a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 847,9 milliárd forint. A nyugellátási kiadások ellátási jogcímeinek alakulását a következő ábra mutatja be:

Nyugellátási kiadások ellátási jogcímenként

2019 első negyedében a nyugellátásra fordított kiadások kismértékben elmaradtak az éves törvényi előirányzat időarányos mértékétől. Ennek oka az előirányzat-felhasználás éven belüli létszámalakulást követő hullámzó eloszlása. A korhatáremelés miatt az előző évnek csak az első felében tölthették be az arra jogosultak a törvény által 63,5 évben meghatározott öregségi nyugdíjkorhatárt, a második félévben új jogosultság nem keletkezett, így a korbetöltött nyugellátotti létszám a második félévben folyamatosan csökkent. 2019-ben az év egészében folyik nyugdíj-megállapítás, így a folyamatos létszámnövekedéssel összhangban a kiadások jelentős növekedése várható.

A nyugellátásokra fordított kifizetések tartalmazzák az év elején végrehajtott emeléseket, azaz a nyugdíjakba beépült januári 2,7%-os nyugdíjemelés összegét. A nyugdíjemelés mellett további kiadásnövelő hatású a nyugellátottak létszámának és a létszám összetételének a változása, az ún. cserélődési hatás. A nettó átlagkeresetek növekedésével összhangban az új ellátások magasabb összegben kerülnek megállapításra, az újonnan megállapított magasabb összegű nyugellátással rendelkezők aránya pedig nő az állományon belül. Az előző év azonos időszakához képest nyugellátásokra 28,7 milliárd forinttal, 3,5%-kal költött többet a költségvetés, ezen belül a korbetöltött öregségi nyugdíjakra 21,8 milliárd forinttal, a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátásra 7,5 milliárd forinttal több pénz került kifizetésre.

Az **Egészségbiztosítási Alap** összes kiadásának 28,6%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2018. I-III. hó	2019. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	160,6	170,0	9,4	105,9
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantsági, rehabilitációs ellátások</i>	73,3	71,1	-2,2	97,0
<i>Gyermekgondozási díj</i>	41,8	47,1	5,3	112,7
<i>Táppénz</i>	28,0	33,0	5,0	117,9

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 303,1 milliárd forint volt az év első negyedében, ez 13,7 milliárd forinttal több, mint a bázisidőszak értéke.

Gyógyszertámogatásra az év első negyedében 92,0 milliárd forintot költött az egészségbiztosítás, mely 7,9 milliárd forinttal magasabb a 2018. évi első negyedévi összegnél.

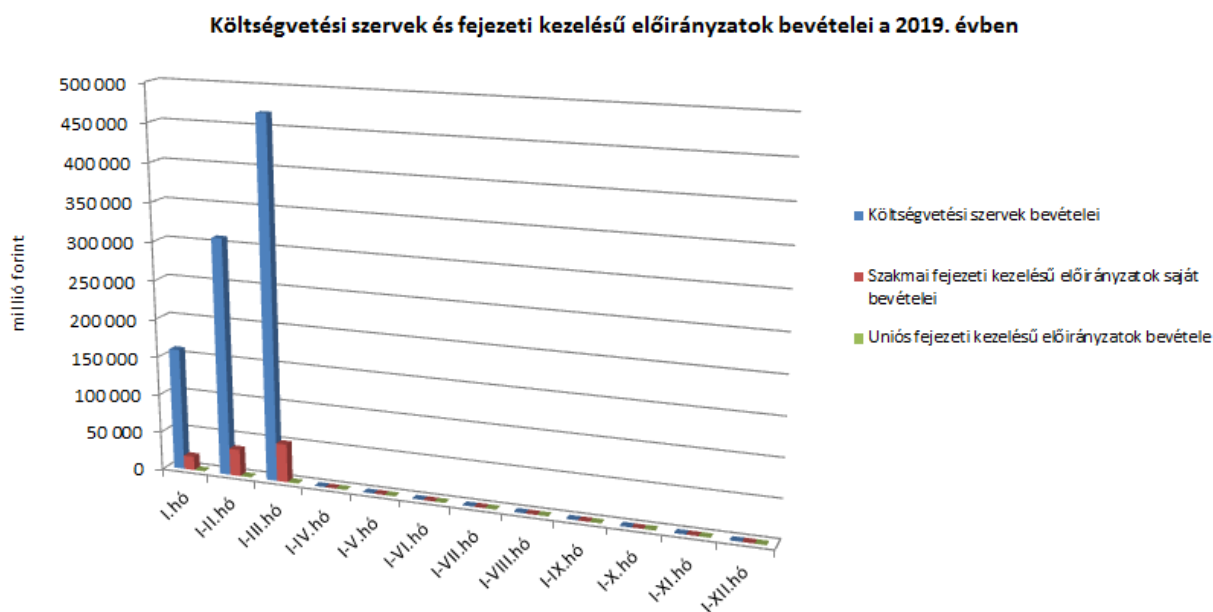
3. A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS SZAKMAI FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

2019 első negyedévében a költségvetési szervek bevételei összesen 468,0 milliárd forintot tettek ki, mely 30,1%-kal alacsonyabb a 2018. évi első negyedéves bevételnél. Az intézmények bevételei közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 223,9 milliárd forint a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás, valamint 43,6 milliárd forint a 2014-2020 közötti kohéziós operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel, több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként. Ez utóbbi bevétel a tavalyi év azonos időszakában jóval magasabb volt, döntően ez magyarázza a két év első háromhavi bevételei közötti eltérést.

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját bevételei 2019 első három hónapjában 50,0 milliárd forintot tettek ki, mely 4,4%-kal magasabb az előző év azonos időszakához képest. A bevételek jelentős részét az uniós fejlesztések operatív programja előirányzat-felhasználási keretszámlájára visszautalt összegek teszik ki.

Az „Uniós fejezeti kezelésű előirányzatok bevétele” mérlegsoron március végéig 0,6 milliárd forint bevétel került elszámolásra, amely az éves előirányzat 5,0%-a.

A 2019. évi március végi, együttesen közel 519 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

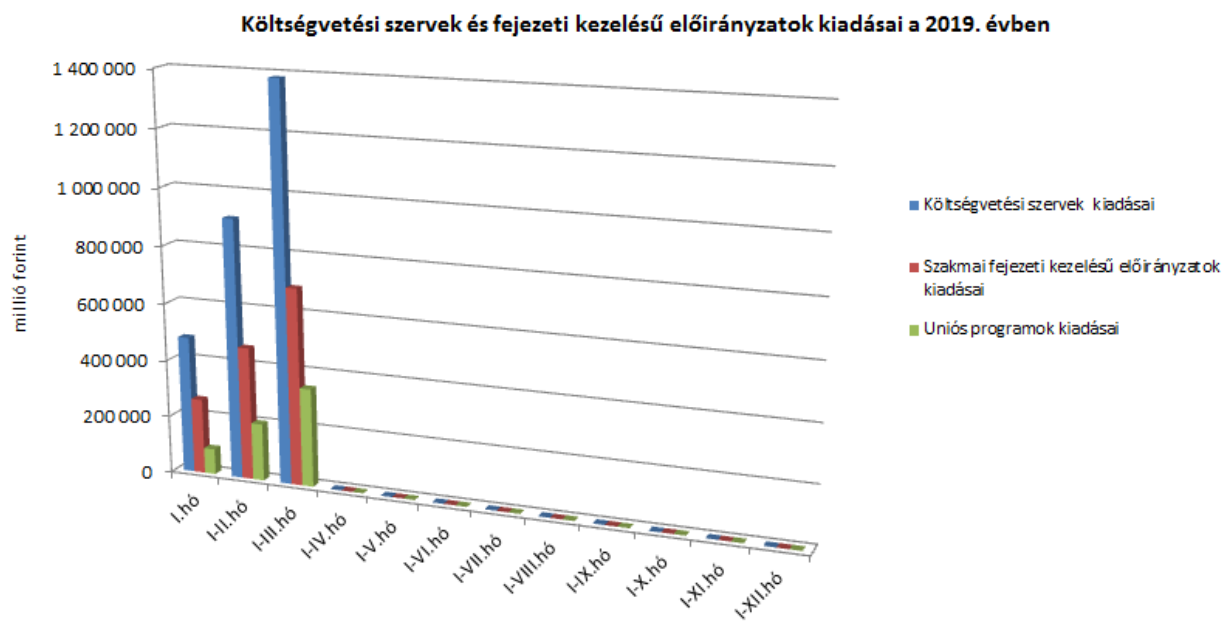

A költségvetési szervek kiadásai 2019 első negyedében 1383,9 milliárd forintot tettek ki, amely 7,0%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokat. Az intézmények teljesítéséből 798,0 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, amely 37,7 milliárd forinttal magasabb, mint az előző évi első háromhavi, e célú kiadás. Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek: 34,3 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatala központi költségvetéséből, döntően a Gripen gépek bérleti díjára, 26,9 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatala Anyagellátó Raktárbázis Központnál többek között helikopterbeszerzésre, illetve légi irányítási rendszerre, tábori vezetési pont kialakítására, 12,8 milliárd forint az Országos Rendőr-főkapitányságnál, elsősorban likvid pénzeszközök átadására a rendvédelmi szervek részére, valamint 9,4 milliárd forint a „Külképviseletek igazgatása” törvényi sorról a 2019. január-április havi devizaellátmányra és a kihelyezett dolgozókat megillető munkabér utalására.

Az egyéb szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak 2019. első negyedévi teljesítése 688,5 milliárd forintot tett ki, mely 2,3%-kal volt alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában. Ezen időszak teljesítéséből az alábbi kiadások emelhetők ki: 89,8 milliárd forint a normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsstanoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 77,1 milliárd forint a „Modern Városok Program” keretében megvalósuló fejlesztésekre, 40,5 milliárd forint a közúthálózat fenntartására és működtetésére, 29,7 milliárd forint az autópálya rendelkezésre állási díj, 18,6 milliárd forint a nemzeti agrártámogatásokra, 15,7 milliárd forint a vasúthálózat fejlesztésére, 15,5 milliárd forint a Beruházás ösztönzési célelőirányzat kiadása, valamint 12,2 milliárd forint kifizetése az „Egyházi alapintézmény-működés, SZJA rendelkezés és kiegészítése” törvénytörvényről. A kiadások tartalmazzák továbbá a szabad maradványok befizetését a Központi Maradványalapba.

Az „Uniós programok kiadásai” mérlegsoron a 2019. év március végéig 344,3 milliárd forint összegű kifizetés történt, amely az éves előirányzat 17,6%-os teljesítését jelenti. A március végéig felmerült kiadások túlnyomó részét a 2014-2020-as programozási időszak kohéziós operatív programjai adták, összesen 267,8 milliárd forint értékben. Ebből az év első három hónapjában a legjobban teljesítő operatív programok: az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program 98,9 milliárd forint, a Gazdaságfejlesztés és Innovációs Operatív Program 53,5 milliárd forint, valamint a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 39,1 milliárd forint kifizetéssel.

A 2019. évi március végi, együttesen közel 2417 milliárd forint összegű kiadások megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó 106,7 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 14,1 milliárd forinttal lett több az előző év azonos időszakához képest, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forintban)

	I-III. hó	
	2018	2019
1. Bevétel	46,5	56,2
1.1. Forint	46,6	56,3
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	46,6	56,3
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	0,0	0,0
<i>1.1.3. Repóügyletek kamata</i>	0,0	0,0
<i>1.1.4. KESZ forintbetét kamata</i>	0,0	0,0
1.2. Deviza	-0,1	-0,1
<i>1.2.1. Devizaműveletek kamatelszámolásai</i>	-0,1	-0,1
2. Kiadás	139,1	162,9
2.1 Forint	58,5	84,0
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	9,0	9,3
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	23,7	53,5
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	25,8	21,2
<i>2.1.4. Repóügyletek kamata</i>	0,0	0,0
<i>2.1.5. Egyéb függő tételek</i>	0,0	0,0
2.2. Deviza	80,6	78,9
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	3,1	2,7
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	77,5	76,2
3. Kamategyenleg	92,6	106,7

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága 2019. március végéig 350,2 milliárd forinttal növekedett négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás 732,2 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben a lejáráó devizaadósságot finanszírozza.
- **A második tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása és egyéb tényezők miatt bekövetkezett mark-to-market betétállományok növekedése 29,3 milliárd forint összegben.
- **A harmadik – előbbiekkal ellentétes, csökkentő hatású – tényező** a nettó devizatörlesztés, amely 397,5 milliárd forinttal csökkentette a költségvetés adósságát.
- **A negyedik – szintén csökkentő hatású – tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett erősödése, amely az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét 13,8 milliárd forinttal csökkentette.

Az előzetes adatok szerint március végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2019-ben, milliárd forint

	2018. december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2019. március 31.		változás százalékpont
	előzetes állomány	megoszlás %					I-III. hónap		
1. Forint	22 796,0	79,46	3 179,5	2 447,3	0,0	732,2	23 528,1	81,02	1,56
1.1. Hitel	1 167,7	4,07	20,1	8,5	0,0	11,6	1 179,3	4,06	-0,01
1.1.1. Külföldi	1 167,7	4,07	20,1	8,5	0,0	11,6	1 179,3	4,06	-0,01
1.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
1.2. Állampapír	21 628,3	75,39	3 159,4	2 438,9	0,0	720,5	22 348,8	76,96	1,57
1.2.1. Piaci értékesítésű	21 589,1	75,25	3 159,4	2 438,9	0,0	720,5	22 309,6	76,83	1,57
1.2.1.1. Kötvény	12 836,1	44,74	1 195,8	396,7	0,0	799,1	13 635,1	46,96	2,21
1.2.1.2. Diszkont kincstárjegy	1 237,3	4,31	651,5	711,5	0,0	-60,0	1 177,3	4,05	-0,26
1.2.1.3. Lakossági állampapír	7 515,7	26,20	1 312,1	1 330,7	0,0	-18,5	7 497,2	25,82	-0,38
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	39,2	0,14	0,0	0,0	0,0	0,0	39,2	0,13	0,00
2. Deviza	5 724,8	19,96	24,8	422,3	-13,8	-411,3	5 313,5	18,30	-1,66
2.1. Hitel	795,0	2,77	7,7	0,4	-1,6	5,7	800,6	2,76	-0,01
2.1.1. Külföldi	795,0	2,77	7,7	0,4	-1,6	5,7	800,6	2,76	-0,01
2.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
2.2. Állampapír	4 929,8	17,18	17,1	421,9	-12,2	-416,9	4 512,9	15,54	-1,64
2.2.1. Külföldi	4 246,2	14,80	0,0	421,4	-10,8	-432,2	3 814,0	13,13	-1,67
2.2.2. Belföldi	683,6	2,38	17,1	0,5	-1,4	15,2	698,8	2,41	0,02
Összesen	28 520,7	99,42	3 204,3	2 869,6	-13,8	320,9	28 841,6	99,32	-0,09
Egyéb kötelezettség	167,4	0,58	104,6	75,2	-0,1	29,3	196,8	0,68	0,09
MINDÖSSZESEN	28 688,2	100,00	3 308,9	2 944,8	-13,8	350,2	29 038,4	100,00	0,00

Megjegyzés: a táblában szereplő tizedes eltérések kerekítésből adódnak.

A központi költségvetés devizaadóssága március végéig 411,3 milliárd forinttal 5313,5 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2018. év végi 20,0%-os szintről 18,3%-os szintre csökkent a teljes adósságon belül.

A költségvetés forintadóssága március végéig 732,2 milliárd forinttal nőtt, és 23 528,1 milliárd forintot tett ki, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 81,0%-át. 2018 decemberében ez az arány 79,5% volt.

2019. március végén a lakossági állampapírok állománya 7497,2 milliárd forintot tett ki, ami 18,5 milliárd forint csökkenést jelent 2018. december vége óta. A csökkenésben a nem háztartásoknál lévő lakossági állampapír-állomány leépítése játszott szerepet, azonban a február végén megemelt lakossági kamatoknak is köszönhetően márciusban az állomány 166,1 milliárd forinttal növekedett az előző hónaphoz képest. Az állományváltozásban döntően három tényező játszott szerepet. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű Prémium Magyar Állampapír és a Bónusz Magyar Állampapír együttes állománya 2019. március végén 90,8 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 3131,9 milliárd forint volt. A kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír állománya 64,9 milliárd forint összegű növekedése következtében 565,1 milliárd forintra emelkedett március hó végéig. Az Egyéves és a Féléves Magyar Állampapírok állománya 3233,9 milliárd forint volt március végén, ami 189,7 milliárd forinttal alacsonyabb a 2018. év végi állománynál. Ez a csökkenés a befektetői kör 2018. évi szűkítésének következménye, mivel az általuk még tavaly vásárolt állományok lejártak.

A külföldi befektetők állampapír-állománya márciusban 26,8 milliárd forinttal növekedett az előző hónaphoz képest. A külföldi állomány 99,2%-a, 4209,4 milliárd forint államkötvény és 0,8%-a, 32,0 milliárd forint diszkontkincstárjegy. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje március végén 5,3 év volt, amely enyhe növekedést jelent az előző hónap végéhez képest.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swap műveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 29,3 milliárd forinttal növekedett. Március végén az állomány 196,8 milliárd forintot tett ki, ami a teljes államadósság 0,7%-a.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A *diszkontkincstárjegyek* márciusi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,5-hez képest nem változott. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 3,0-ről 2,9-re mérséklődött.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó márciusi aukcióján a hozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz képest 2 bázisponttal csökkent és 0,00%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó márciusi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,29% lett, amely 7 bázisponttal alacsonyabb a februári értéknél.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 1,26%-ot tett ki, amely 20 bázisponttal alacsonyabb az utolsó februári aukción kialakult átlaghozamtól. Az *5 éves kötvény* utolsó márciusi aukcióján az átlaghozam 1,86%-ot ért el, amely 35 bázisponttal alacsonyabb az utolsó februári aukcióhoz képest. A *10 éves kötvényaukció* 2,82%-os átlaghozama 34 bázisponttal alacsonyabb, mint az utolsó februári aukción kialakult átlaghozam.